

Interjú Moog Jánossal, a Hunyadi SS 25. Waffen Grenadier hadosztályának veteránjával, Rechnitz, 1989.

Köszönöm, hogy találkoztál velem. Szeretnék hallani öntől arról, hogyan csatlakozott a Waffen-SS-hez, és hogyan harcolt Németországért.

János: Először is: Soha nem csatlakoztam a német SS-hez, és nem harcoltam Németországért. Magyar állampolgár voltam, és 1944-ben behívtak a hadseregbe, hogy harcoljak az oroszok ellen. 18 éves diák voltam akkor, és a németek megszállták az országomat, hogy a háborúban maradjunk. Az emberek főleg Németországért voltak, mert tudtuk, mit jelent számunkra egy orosz győzelem. Az oroszok behatoltak magyar területre, és elkezdték azt tenni, amiről ismertek: összegyűjtötték azokat a másként gondolkodókat, akikről soha többé nem hallottak. Az érzelmek nem Németország ellen szóltak, és tudtuk, hogy Hitlernek igaza van, és csak Európát próbálta megvédeni a kommunizmus gonoszságától. Néhányan nem szerették a németek nehéz kezét, de megértettük, hogy a háború szélsőséges intézkedésekhez vezetett.

Az osztályomból sokan bevonultak a hadseregbe, vagy besorozták őket. Szülői engedélyre volt szüksége, ha önként jelentkezett 1944 előtt.

Skorzeny, von Fölkersam (középen) és a jobb oldalon az 1./SS-Jäger-Bataillon 502 SS-Obersturmführer d. századparancsnoka. R. Werner Hunke (más néven Walter Girg) a Sándor-palota felé vezető úton a Budapesti Várpalota udvarán (vagy a palota előtti sétányon) a „Panzerfaust” hadművelet után 1944. október 16-án.

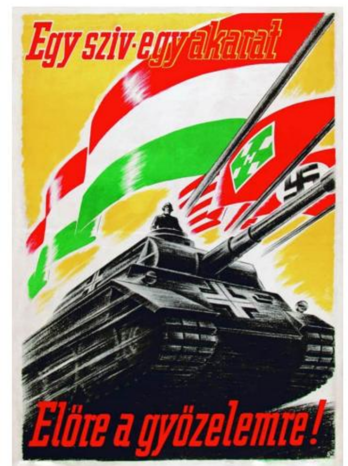

Az új császári adminisztrátor Szálasi Ferenc adjutánsa, Gömbös Ernő követte a Sándor-palotában tartott fogadás felé vezető úton.

Készen álltam a bevonulásra, amikor a németek segítettek Horthy Miklós megbuktatásában és a lojális kormány felállításában. Sokakkal együtt összegyűjtöttek, és elmondták, hogy nagy veszély fenyeget keletről, és minden ép emberre szükség van.

Még a lányokat is háborús munkára használták, akár szoptatásra, élelmiszer-előállításra, akár gyárakban dolgoztak. Nagyon nehéz időszak volt ez Magyarország számára; osztoztunk Németországgal, és nem tudtunk visszavonulni, amikor az a legfontosabb volt. Vezetőnk bejelentette az SS új alakulatát, egy elitegységet, amely csak magyarokból állna és magyarul beszélne. Csak az oroszok ellen kellene harcolni, és német fegyvereket és felszereléseket kapni.

Ezzel mindenkinek egyet kellett értenie, aki nem ért egyet, azt a német hadsereghez vagy a milícia egységeihez küldték. Beleegyeztem, hogy ebben a magyar hadosztályban szolgáljak, és az ujjunkon a Magyarországot és nemzeti pajzsunkat tisztelő színes jelvényt viseltünk. Nem németek voltunk, hanem magyarok, kiképzettek és megszerveztek, hogy harcoljunk az oroszok ellen, amikor megérkeztek. A civilek eljöttek hozzánk, és búcsúajándékba adták azt a keveset, amijük volt. A vonatunknak Neuhammerbe kellett volna vinnie minket, ami Reitschen közelében van.

Egy szív, egy akarat - előre a győzelemhez!

Egy nagy katonai bázison szállásoltak el minket, és megengedték, hogy felfedezzük a környéket. Szerettem horgászni, és nagy tavak voltak a közelben

kielégítette az igényeimet. Amikor elkezdődött a képzésünk, nem volt túl gyakran ilyen luxusom. Viszont itt találkozhattam egy lánnyal. A közelben volt egy gyermekgondozó tábor az evakuált gyerekeknek, és ő volt a BDM segítője. horgászat közben találkoztam vele; túrázott és rám botlott. Ő gyengén beszélt magyarul, ahogy én is rosszul beszéltem németül, úgyhogy ezzel be kellett érnünk. Meghívott egy piknikre, és élveztük az időjárást, miközben próbáltunk beszélgetni. Néha láttam őt hétvégén, és megérte, hogy megpróbáljak németül tanulni neki. Mivel a képzés hosszú és intenzív volt, soha nem volt igazán lehetőségünk kapcsolatot építeni. Amikor evakuálnunk kellett, kaptam egy csókot, először, és mindig azon töprengtem, mi történt vele. Még mindig emlékszem, hogy Grazból jött.

Neuhammer katonai gyakorlóterület 1934-1938

A magyarok nem tekintették a német egyenruha viselését Németországért való harcnak?

János: Nem, nem tettük. Németország volt a szövetségesünk, és elvtársnak tekintettük őket, de mások voltunk. A magyarok néha gőgösnek és arrogánsnak tartották a németeket, de összességében jól kijöttünk egymással. Nagyon kevés problémát láttam az embereink kezelésével kapcsolatban. Volt néhány összetűzés, amikor egy német arra kért minket, hogy tegyünk olyasmit, ami nem része a parancsunknak. Tisztjeink németül beszéltek, és általában tudták enyhíteni a helyzetet, de egy napon verekedés tört ki. Egy idősebb altiszt udvarolt egy lánynak a bázison, aki mosónő volt; az egyik emberünk bókolt neki, és megveregette a fenekét. Látta ezt, és úgy támadt rá, mint egy bika. Mindkettőjüket néhány napra őrizetbe vették, hogy lehűljenek.

Magyar egyenruhát viseltünk, de volt német fegyverünk és felszerelésünk; a híres németet is viseltük

Sisak. Ugyanúgy kezeltek minket, mint bármely más Waffen-SS egységet. Ezért mondom, hogy nem Németországért harcoltunk. Valami nagyobbért, egész Európáért harcoltunk.
Megértettük, hogy azért harcolunk, hogy megállítsuk a kommunizmust és azokat, akik védték azt. Ezért csatlakoztunk sokan a németekhez, hogy segítsünk, mi is csatlakoztunk hozzájuk, hogy megmentsük hazánkat. Az oroszok bombázásairól, fosztogatásáról és nemi erőszakról szóló pletykák arra késztettek minket, hogy felüljünk és figyeljünk.

"Hunyadi" férfiak
A hadosztály megalakulása és a Neuhammer táborból való 1945 februári kivonulása közötti rövid idő miatt a hadosztály német egyenruháinak kiadása nagyon korlátozott volt. A hadosztálynak biztosított egyéb egyenruhák elfogott egyenruhákból álltak, köztük olasz, francia és cseh egyenruhákból (és esetleg másokból). Magyar Honvéd egyenruhát viseltek néhány civil ruházat mellett.

Tudom, hogy sok elvtárs ideges volt, amiért ilyen sokáig tartott a hadosztály kialakítása. Ezután az egyes egységekkel manővereket kellett végrehajtanunk, hogy együtt dolgozhassunk.

Mielőtt csatába indultunk volna, parádét tartottunk, ahol magas rangú SS-vezetők jöttek, hogy jót kívánjanak és elköszönjenek. Ez elég nagy dolog volt, Himmler még egy finom vacsora felszolgálását is kiadta, és felolvasták a nyilatkozatát, amelyben megköszönte, hogy Európának segítettünk és megvédtük kultúránkat. Megtiszteltetés ért bennünket, hogy ilyen sokan eljöttek, hogy megköszönjék a küzdelem folytatását.

Látott már bizonyítékot a németek vagy a szövetségesek által elkövetett háborús bűnökre?

János: Meg kell mondanom őszintén, nem. Ott voltam a háború végén, szóval nem én vagyok a legalkalmasabb, hogy feltegyem ezt a kérdést. A háború kellemetlen és igazságtalan a harcolókkal szemben. Csak a háború után hallottam semmilyen vádról.
Az amerikaiak arról beszéltek, milyen rossz volt Hitler, és hogy a gonoszért harcolunk, zsidókat ölünk és Európát pusztítjuk el. Persze ezt hallani sem akartuk, mert nem pusztítottunk el semmit, és semmi közünk a zsidókhoz.
Beszéltem németekkel, akik azt mondták nekem, hogy látják a szövetségesek bűneinek következményeit, például a meggyilkolt foglyokat és civileket. Láttam a bombázások és a halálesetek utóhatásait, de nagyjából ennyi. Arra sem láttam példát, hogy németek bűnöztek volna. Ugyanolyan foglyokat ejtettünk, mint ők, és azt a parancsot kaptuk, hogy jól bánjunk velük.

A Nyilaskeresztes Párt tagjai zsidókat tartóztatnak le. Budapest, 1944. október-december.

A szovjetek ma azzal vádolják az országomat, hogy segített a zsidók megölésében, de ez nonszensz.
Kormányunk politikai ága [a Nyilaskeresztes Párt] összeszedte őket, és megengedte a németeknek, hogy táborokba küldjék őket. A magyarországi zsidók nem voltak túl sokan, de arról híresek, hogy a vörösök mellé álltak és aktívan segítették őket. Csakúgy, mint 1956-ban, a zsidók a vörös mozgalmakban voltak kiemelkedőek, a németek pedig azt tették, amit akkori vezetőnk nem akart: kidobták őket.

Mikor lépett akcióba a szakosztálya, és milyen volt ez az Ön számára?

János: Ember, hadd gondolkozzam. Azt hiszem, akkor volt, amikor a vonatokon ültünk edzésre. Repülőgépek támadtak ránk és 20 embert megöltek. Még mielőtt megvédhettük volna magunkat, könnyű prédák voltunk. Sokan megsebesültek, mielőtt letehették volna a Führernek és vezetőinknek az esküt. Aztán 1945 februárjában a Neuhammer bázis parancsnoka riadóba helyezett bennünket, és fel kellett készülnünk a bázis és a város védelmére. Az oroszok csak 60 km-re voltak, mondták, és hallottuk a harcok hangját. Egy folyóhoz kellett költöznünk, hogy védőgyűrűt alakítsunk ki. Utolsó voltam, mert többnyire idősebb, harci tapasztalattal rendelkező férfiakat küldtek elsőnek.

A 25. WGDdSS „Hunyadi" tiszti rendetlensége Neuhammerben, röviddel a szovjet tábori előrenyomulás előtt. A képen jobbról balra: Waffen-Josef Grassy SS vezérőrnagy ("Hunyadi" parancsnok), Heinz Fanslau SS-Brigadeführer (Waffen-SS személyzeti iroda vezetője) és Adam Adam Waffen-Sturmbannführer SS von Podhradszky, a Hunyadi hadosztály első törzstisztje.

Alig volt fegyverünk, vezetőink pedig nagyon dühösek voltak. Néhány emberünket tisztképzésre osztották be, és mint később megtudtam, Drezdában haltak meg. Egységünk páncéltörő lövegeket és rohamlövegeket kapott. Jól tudtuk elrejteni ezeket a fegyvereket a fák mögé, és úgy álcázni őket, hogy sok méteren keresztül ne látszódjanak.

Ez végül kifizetődött, amikor kivettük az amerikai tankokat, amelyek nem tudták, mi találta el őket, vagy honnan származik. Közben tovább edzettünk, és napról napra romlott a hangulat, mert a németek nem tudtak utánpótlást ellátni. Néhány nap ellátó egységünknek élelmet kellett keresnie; szerencsére találtak eleget ahhoz, hogy enni tudjanak. A helyi gauleiter küldött valakit, hogy nézze meg, ki lopja el a termést és az állatokat. Rossz időszak volt számunkra.

Waffen, az SS altábornagya, Josef Grassy (jobbról a második) a magyar SS-tisztekkel 1945. február végén vagy március elején tartott találkozón Hilpotsteinben. A jobb szélen Waffen-Obersturmführer der SS dr. Béla v. Liszka.

Amikor meglátta, kik vagyunk, elutasította a panaszokat, és a vezetőink találkoztak vele, hogy segítséget kérjenek. Megkaptuk őket a következő bázison, ahová jöttünk.

Elhatározták, hogy elhagyjuk Neuhammert, és amikor megérkeztünk a következő bázisra, sok mindenféle fegyver és étel volt nálunk. Úgy tűnik, a Gauleiternél volt a gyeplő, és most megvan, amire szükségünk volt. Mindig óvatosnak kellett lennünk, amikor költöztünk, mert a szövetségesek mindenhol ott voltak. Lőttek bármire a földön, legyen az katonai vagy civil. Amikor a teherautónkkal utánpótlásért vagy vonatért vezettünk, egy sofőrt kellett a motorháztetőre helyeznünk, hogy az eget nézhessük. Ahogy nyugat felé haladtunk, láttuk, hogy az utcákra lőnek, és sok járművet láttunk megsemmisült.

Az első igazi csatánk Patton és a harmadik hadserege ellen vívott; Sherman tankokkal volt dolgunk, amelyek kivették a frontvonalunkat. Azt hiszem, április vége volt, amikor akcióba léptünk, ennyi ideig tartott. Sokan dühösek voltak, amiért nem harcoltunk az oroszokkal, hogy megmentsük hazánkat, de az amerikaiak is ellenségek, így végül nem volt különbség. Összevontunk magyar testvérrészlegünkkel, és áttelepültünk Ausztriába, hogy újracsoportosítsuk és átszervezzük. A magyar kormány most parancsot adott nekünk, mivel a németek kis harcoló egységekre bomlottak le, valódi főhadiszállás nélkül. Az amerikaiak elleni csatáink nagyon rövidek voltak, és néhány tank kiesésétől eltekintve meglehetősen eseménytelenül zajlottak. Több időt töltöttünk visszavonulással, mint az ellenséggel való harccal, mivel légvédelmi ágyúink néha megtámadták a gépeket, miközben néztük. A falvakban voltak kisebb összecsapások, amelyek áldozatokat okoztak, de többnyire az amerikaiak visszavonultak, hogy elkerüljék az áldozatokat, mi pedig, hogy jobb sorokat alakítsunk ki.

Milyen volt számodra a háború vége?

János: Nos, '45 májusában a végén voltunk. Tudtuk, hogy az oroszok elfoglalták otthonainkat, és a háború elveszett. Vissza akartunk térni a családunkhoz, félve attól, hogy mit jelenthet Németország megsegítése és a háborúban maradás.

Parancsnokunknak parancsot kapott, hogy adja meg magát az amerikaiaknak, és meg is tette. Az amerikaiak az 1. sízászlóaljban érkeztek , Ausztria 1945-ben
Jeep és úgy nézett ki, mint a cowboyok. Bementek beszélni a parancsnokunkkal, aki aztán kijött a nagy csoportunkhoz, és bejelentette, hogy vége. Hamarosan hazamennénk. Szerencsénk volt abban, hogy új kormányunk békét kötött az oroszokkal, és azt mondta nekik, hogy kénytelenek vagyunk Németországért harcolni, és nem akarunk háborút. Sokan nem értünk vele egyet, de könnyebb volt elviselni, ha tudtuk, hogy hazamehetünk és meglátogathatjuk a családunkat. Biztosak voltunk, hogy senki sem fog bosszút állni, ami hazugság volt. Sok embert később táborokba küldtek, és néhány vezetőnket lelőttek, amikor az NKVD nyomozni kezdett. Szerencsém volt, hogy nem tetováltattak SS-nek, és nem ejtettek foglyul az oroszok.

Egységem egy része itt maradt az egykori birodalomban, és letelepedtek vagy más országokba mentek, miután hazajöttek családjukkal. Az amerikaiak általában jól bántak velünk, és gondoskodtak arról, hogy élelmet és orvosi ellátást kapjunk, egyszerűen azt mondták, kénytelenek vagyunk megküzdeni velük, így mindent megbocsátottak. Kíváncsi emberek voltak, jól bántak velem, de egyre többször hallom, hogy másokkal egyáltalán nem bántak jól. Sok német, akivel találkoztam, rossz bánásmódról beszélt, és a Waffen-SS többi külföldi önkéntese rosszabb sorsra jutott. Amikor hazajöttem, borongós volt, és a családom rejtett, amíg el nem döntötték, hogy nyugatra megyek, mivel az oroszok mindenkit összeszedtek, aki nem értett egyet a uralmukkal. Sok zsidó visszatért, hogy bosszút álljon az embereken. Hallottam kóborló fegyveres bandákról, amelyek kollaboránsokat, egykori elvtársakat és mindenkit, aki ellenük emelt szót kerestek. Sok magyart táborba küldtek, vagy egyszerűen örökre eltűntek, örültünk, hogy kikerültünk innen.

A „Deak" harccsoport szobra

Az alábbiakban néhány felvétel Szálasi Ferenc meggyilkolásáról.

A volt Szálasi-kormány tagjai, Szálasi Ferenc miniszterelnök, Szöllősi Jenő miniszterelnök-helyettes, báró Kemény Gábor külügyminiszter és Beregfy Károly honvédelmi miniszter a Zeneakadémia nagytermében tartott meghallgatáson.

Szálasi Ferenc börtöncellában

Bogar, a hóhér és társa Szálasi Ferenc és társai kivégzése előtt, 1946.

1946. március 12. A Markó utcai igazságszolgáltatás épületének udvara: Miután az orvosszakértő holttá nyilvánította őket, a nyilasok holttestét közszemlére tették. Balról jobbra: Szálasi Ferenc; Vajna Gábor belügyminiszter; Beregfy Károly honvédelmi miniszter; és Gera József, a Nyilaskeresztes Párt kulcsfigurája.

Szálasi Ferenc utolsó szavai, 1946. március 12

Az elme mindig erősebb, mint bármi más. Ha az igazság az élet szolgája, akkor az igazság győzedelmeskedik és nem romlandó. Ezt a háborút nem nyerte meg senki. A háború célja nem az, hogy a fegyvert kiütjük a harcoló fél kezéből, hanem az, hogy az azt követő béke mindenki jóléte és biztonsága alapján valósuljon meg. Meggyőződésem, hogy a jelenlegi események még nem értek véget. Egyik fél sem nyert. A nagy világkérdés, a háború alatt felszínre került problémák máig megoldatlanok. A bennem élő sors és az új világ szemszögéből mindig olyan lépéseket tettem, amelyek véleményem szerint a magyar nemzet dicsőségét és boldogságát szolgálják...

Amit rólam mondtak, az nem igaz, és súlyosan rontja a becsületemet.